

KÉT VESZÉLY KÖZT A TIGRISÉKÉRT

Emberevő nagymacskák és gátlástalan vadorzók Thaiföldön

Thaiföld középső részén, a fővárostól mindössze két óra autózásra, a turistáktól hemzseggő Khao Yai Nemzeti Parkban járunk. Thaiföld legrégebbi és egyik legjobb nemzeti parkja a világ legnagyobb tigrisélőhelye, a Thaiföld Nyugati Erdeinek Komplexumát alkotó területek központja.

Békésen lepihenek a fák közé rejtett, álcahalóval védett függőágyamba. Csak a trópusi rovarok ciripelését és pár békát hallani, a szomszédos tisztás embermagasságú növényzetét csupán a hold fénye világítja meg. Idilli állapot, de mintha hangokat hallanék a távolból. Hirtelen egy vadászreflektor fénye pásztázza táborunk környékét, és egyre jobban hallok a thai vadorzók beszédét. Támadnak! – villan át rajtam a gondolat, és már rohanok is riasztani a vadőröket.

A 2185 km²-es nemzeti park szorosan kapcsolódik a Thap Lan Nemzeti Parkhoz és más védett területekhez, így elvileg kiváló élőhelyet nyújt az itt élő indokínai tigriseknek (*Panthera tigris corbetti*). A valóságban sajnos más a helyzet. Hiába szerepel a Dong Phrayayen-Khao Yai Erdőkomplexum a Világörökség listáján, az itt élő 112

emlős-, 392 madár-, valamint 200 hüllő- és kételtűfaj léte továbbra is veszélyeztetett.

Az 1961-ben alapított Khao Yai legmagasabb pontja az 1351 méteres Khao Rom, amit trópusi örökzöld nedveserdő, száraz lombhullató erdő és füves szavanna egyaránt körülvesz. Ezen a változatos biotó-

pon aránylag nagyszámú elefánt, de kevés szarvas és gaur osztozik. A ragadozókat – a kisebb fajokat leszámítva – medvék, ködfoltos párducok, leopárdok és tigrisek képviselik. Ez utóbbiak a teljes populáció méretéhez viszonyítva aránylag nagy számban, több tucatnyi példánnyal népesítik be a területet.

Persze ahhoz, hogy a vadon élő tigrisek létszámát megbecsüljük, komoly terepmunka szükséges. Pár éve egy amerikai kutató, *Peter Cutter* jóvoltából magam is részt vehettem egy kalandosnak ígérkező tigris-monitorizáláson. A munka közepesen nehéz szakaszában, az infravörös érzékelővel ellátott, önműködő kamera-csapdák kihelyezésének és begyűjtésének időszakában csatlakozhattam a csapathoz. A munkát hónapokig tartó adatgyűjtés és elemzés előzte meg, amelynek során a kutatók minden észlelést, nyomot és egyéb jelet térképre vetve próbálták kitalálni, melyik területen kaphatnak lencsevégre több tigrist és más nagyragadozót. Persze ez nem természetfotók, hanem az egyedek azonosítására szolgáló képek elkészítését jelenti. A felvételek helyszíne szintén térképre kerül, így nagyjából behatárolható a tigrisek territórium.

AKI TESTKÖZELBŐL ISMERI A TIGRIST

Nem kis területről van szó, ami a táplálékul szolgáló patások egyedcsökkenésével magyarázható. Ahol kevés a zsákmányállat, nagyobb területet kell bejárni. A

Az esti táborhelyek kiválasztásánál több szempontot kell figyelembe venni: legyen a közelben víz, tüzelő és a függőágyak kihelyezésére alkalmas fák.

A szerző felvételei

nőstény tigrisek itt 85 km²-es, míg a hímek kétszer ekkora területen élnek, így portyázásaik során több nőstényt is látogatnak. Az állományt veszélyeztető tényezők közül kiemelkedő az orvvadászat, így nem csoda, ha a háromnapos túra során mi sem kígyómarástól vagy medvetámadástól, hanem a fegyveres orvvadászoktól tartunk elsősorban. Hiába kísérnek tapasztalt vadőrök bennünket, a tilosban vadászó orvvadászok – a lebukást megelőzendő – előszeretettel dobnak gránátot minden két főnél nagyobb csapatra. Érthető, hiszen soha nem tudhatják, ki közelít. A terepszínű ruhában orchideákat fotózó botanikus és kísérői nem sokban különböznek a fegyveres vadászok ellen kivézenyelt katonáktól.

Peter Cutter a hatalmas nemzeti park turisták előtt zárt ösvényein vezeti csapatát.

Az esti táborúznél mégsem ez a fő téma, hanem a tigrisek. Fiatalabbik vadőrünkkel közelebbi kapcsolatba még egyikünk sem került élő tigrissel. Előzményként csak annyit, hogy az indokínai tigris nevét *Jim Corbett* (1875-1955), a legendás „tigrisvadász” után kapta, aki a múlt század első évtizedeiben Észak-India hegyvidékeit járva több felkérést kapott a falvakat rettegésben tartó emberevő tigrisek kilövésére. Azóta megrikultak az emberevő tigrisekről szóló beszámolók, amelyek itt, Thaiföldön egyébként sem voltak gyakoriak. Az első emberevő tigrist 1976-ban lőtték; természetesen öreg, sérült fogazatú példányról volt szó, amely már nem volt képes elejteni zsákmányállatait, ezért fanyalodott az emberhúsrá. A következő ismert eset 1998 januárjában történt. Két vadőr a park főhadiszállásának közelében éppen a ruháit mosta a patakban, amikor a szemközti bozótosból egy kifejlett tigris támadt rájuk. Kiabálásukra több vadőr is érkezett, és a levegőbe löve sikerült eljleszteniük az állatot. Talán mondanom sem kell, az egyik áldozat a minket kísérő vadőr volt, akinek keze a mai napig viseli a támadás nyomait. Ekkor még nem sejtették, hogy emberevő tigrissel van dolguk, ám az állat nem sokkal éjfél után visszatért a „zsákmányhoz”, és megpróbált bejutni a

vadőrök szállására. Miután szándékától a levegőbe leadott lövések sem tántorították el, az ajtón keresztül lelőve végeztek vele. Mint a későbbi vizsgálatok is igazolták, idős – már rossz fogazatú – éppezért meglehetősen sovány példány volt, az ember-evő tigrisek tipikus példája.

MINT EGY KALANDFILMBEN...

Másnap már ezer méter felett járunk, ahol örökzöld erdők és füves szavannák váltják egymást. Hátizsákunk súlya hiába csökkent az elmúlt nap elfogyasztott szárított hús

A pocsolyának tűnő patak vizéből kiváló tea készíthető.

Az emberevő tigrisek montírozott példányait a nemzeti park információs központjában állították ki.

és rizs mennyiségével, az azóta begyűjtött kameracsapdák újra lassú vánszorgásra kárhoztatnak bennünket. A csapda nem csak a kisméretű kompakt – és gyakran még filmes – fényképezőgépből, hanem annak vízhatlan és tönkretételmentes műanyag tokjából, valamint egy erős bicikliláncból áll. Érdekes, hogy kevesebb kép ábrázol kamerát rágcsáló medveszáját, mint a bicikliláncot rángató orrvadászt...

Éppen azon mérgeledünk, hogy a rangidős vadőr miért rohan mindig előre, amikor kezében csőre töltött fegyverrel

visszatér, és csendre int minket. Guggolva, idegesen körbetekintgetve hallgatjuk suttogását. „Vadorzók... többen vannak... mind fegyveres...” – mondja, olyan örömteli arckifejezéssel, amit *John Rambo* is megirigyelhetne. Két vadőrünk összesen egy pisztolyt hozott: ha észrevesznek, végünk. Lábaink megtelnek energiával, néma csendben suhanunk vezetőnk után, még a patakokat áthidaló, csúszós fatörzseken is rohamléptekben megyünk át. Nincs más út, muszáj elhaladni mellettük, és tekintettel a közelgő éjszakára, valahol a közelben meghúzni magunkat reggelig.

Táborukat sikerül észrevétlenül kikerülni, majd az erdőszerű szavannás részen átvágva letáborozni. Függőágyainkat az ösvényül szolgáló vadcsapástól beljebb, a sűrűben állítjuk fel.

Besötétedik, de zseblámpa használatáról, netalán tűzgyújtásról egyelőre szó sem lehet. Nincs térerő, és rádióink is kikerült a központ hatósugarából. Kicsit idegesen térünk nyugovóra, ami nem tart sokáig: a szavanna felől vadászreflektor pásztázó fénye közelít. Riasztom embereinket, akik gyorsan tábortüzet raknak, és hangoskodni kezdenek. Ki is alszik a reflektor fénye, a vadorzók csendben eliszkolnak, hiszen nem tudhatják kik és hányan vagyunk. Jó taktika.

Másnap sikerül még begyűjteni az utolsó kamerát is, de szomorúan látjuk, hogy akárcsak a többi gép, az elmúlt egy hónap során ez is csak pár felvételt készített. Vajon lesz köztük tigris ábrázoló kép? Ha igen, az is felkerül a térképre, és ha a további kameracsapdázás és egyéb adatgyűjtés során elegendő információ gyűlt össze, úgy kb. egy év múlva behatárolható az a terület, ahol érdemes élvefogó csapdákat felállítani. Ha sikerül befogni egy tigrist, felkerülhet rá a rádiós nyakörv, így pontosabban meghatározható a tigrisek által használt, fokozott védelemre szoruló terület. Csupa feltételes mód, miközben az orrvadászok sem pihennek...

Buzás Balázs (balazsbuzas.com)

